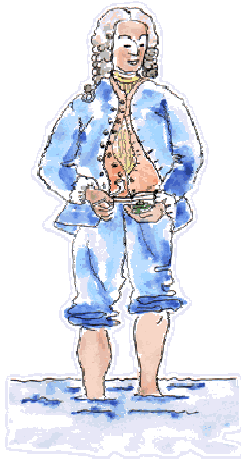

Carl von Linné

Carl von Linné föddes år 1707. Vi kommer ihåg honom som en genialisk vetenskapsman, som den moderna ekologins fader, som organiserade naturen och gav formen åt termometern.

Han blev känd som "blomsterkonungen".

Förutom allt han uträttade inom vetenskapen, var Carl von Linné även en stor personlighet. Han var oändligt populär bland sina vänner och elever, mycket begåvad företagsam. Han imponerade stort på både stormän- och kvinnor och sina elever, varav vissa blev hans lärjungar som reste runt i världen som hans sändebud och spred vetenskapen.

Det är ingen överdrift att Carl von Linné påverkat hela världen. Varje gång du tittar på en termometer eller kallar människan för Homo Sapiens tar du del av det arv Linné lämnat efter sig. Vem skulle ha trott att en fattig prästson, som gjorde vad han kunde för att lukta på blommorna, skulle lämna outplånliga spår i vetenskapen?

Lite annan kuriosa om Carl von Linné!

Visste du att:

- * Carl Linné fick tillägget "von" till sitt efternamn år 1757, då han adlades.
- * Han skrev totalt mer än 70 böcker och 300 vetenskapliga avhandlingar under sitt liv.
- * Linné blev hedersledamot i vetenskapliga samfund över hela världen. Han klassificerade naturen på ett så pass bra sätt att detta system, kallat Systema naturae, med tiden kom att användas över hela världen. Det var Linné som kom på namngivningssystemet, där varje djur- och växtart har två latinska namn. I den heter till exempel människan Homo Sapiens och ingår bland primaterna i klassen däggdjur eller Mammalia – alla namn och begrepp som Linné har skapat.

1746 reste Carl von Linné i Västergötland. Den 17 juli kom han förbi Orust och Svanesund. Han kom seglande från Tjörn och hade bara sett "skallota" berg. Framme vid Orust blev han förtjust över att se vackra gårdar ligga i grönskande dalar. Han stannade till några timmar för att botanisera. När han vadade omkring fick han se märkliga hål i botten som fångade hans intresse. Han stoppade ner sin tobakspipa i hålet och stötte mot något hårt. Då drog han värjan och stötte ner men mötte inget berg utan djup lera. Med pipan petade han upp det han hittat. Det var en hittills okänd mussla som därefter blev inordnad i hans vetenskapliga system.

Här följer hans egna anteckningar från vistelsen:

SVANSUNDS gästgivaregård kvart. 12 ifrån Marstrand. Här gingo vi ut i havet över knäs, att vid långgrunda stranden botanisera på havsbotten; där funno vi Zosteram [bandtång], Ruppam [sjögräset natingar], Boror [trol. borrhål] i botten, små upphöjda maskhögar och andra små kräk.

CONCHA subarenaceo marina. ["Skal nere i sanden under havet"] Att musslor gives allmänt på havsbotten, sjöbotten och i floder vet var och en; att musslor äta sig in uti själva stenarna vid havet, och där växa till, att de med möda sedermera kunna uttagas, om icke stenen slås sönder, vittnar om polen och solen. Andra utvälja sandbotten, andra lerbotten, andra mylla, varpå vi här kunde se differensen. Just då vi här spatserade på havsbotten, fingo vi se, att botten på åtskilliga ställen var genomborrad med 2:e hål, smalare än ett tvärfinger, som alltid stodo 2 och 2 jämte varandra, men aldrig 1 eller 3; vi märkte därjämte ingen uppkastad jord, och förstodo alltså icke, vart jorden efter hålen blivit bortförd. Vi sågo dessa hålen merendels på 1 alns djup, och däromkring långs efter stranden; lusten sporrhögg mig att få veta var slags maskar brukte göra sådana hål, dem jag mätte med skaftet av en tobakspipa, som gick perpendikulärt [lodrätt] neder till 1 kvarters djup, då hon stötte emot något hårt, såsom ett hälleberg. När jag satte värjan i havsbotten, gick hon hela alnen neder, utan att möta något berg, men ehuru ofta jag med skaftet stack i hålen, stannade det alltid, liksom emot en klippa, utan att någon mask visade sig, ty begynte vi med händerna att grava, var som vi sågo 2:ne hål, och när vi kommo till botten på hålen, funno vi en stor mussla, men ingen

mask; ehuru ofta vi grovo, så var alltid en sådan mussla vårt byte, som alltså gjort dessa hål; men att veta, huruledes den kommit tillväga därmed, eller hur hon kommit så långt neder under sjöbotten, var ej lätt att begripa.

(Musslan som beskrivs var troligen en sandmussla, *Mya arenaria*. Vad gäller musslor som "äta sig in uti själva stenarna" finns det arter utomlands som faktiskt gräver sig in i kalksten och hård lera, däremot inte i Sverige. Vad som menas med "polen och solen" vet vi inte).

År 2007 var det alltså 300 år sedan som Carl von Linné föddes. Med anledning av hans 300-årsdag firades han både i Sverige och internationellt. Linnéjubiléet hade två tydliga mål:

- » att öka intresset för naturvetenskap bland barn och ungdomar
- » och att allmänheten skall få en nyanserad bild av Carl von Linné.

Ledord för jubiléet var Kreativitet - Nyfikenhet - Vetenskap. De låg till grund för och präglade inriktningen på våra anordnade aktiviteter.

Söndagen den 13 maj 2007 invigdes firandet av Carl von Linné. På 33 platser i Sverige uppmärksammades firandet av Linné lite extra: det var de platser som utsetts att få en skylt med texten "Linné was here". En sådan skylt hamnade i Svanesund där Linné fann en mussla som gav namnet *Mya Arenaria* eller sandmussla på svenska. Skylten i Svanesund är nummer 25 av de 33 som finns i Sverige.

Invigningstalet gjordes av kommunfullmäktiges ordförande Lars-Åke Gustavsson och skulpturen som föreställer den sandmussla som Carl von Linné hittade i Svanesund är gjord av konstnären Karl Chilcott.

